

Екологічні аспекти державної регіональної політики

Особливістю України є наявність значної кількості депресивних регіональних територій із значною екологічною деградацією. Екологічне оздоровлення і екосистемне відтворення депресивних територій має стати головним пріоритетом регіональної екологічної політики. На початку становлення незалежності, регіональна політика нашої держави не належала до пріоритетів внутрішньої політики, це означало відсутність структурованого і ефективного регіонального управління. Сьогоднішній етап державотворення характеризується активізацією регіональної політики, а також екологічної політики зокрема. Метою екологічної політики повинні стати стабілізація і поліпшення стану навколишнього природного середовища, гарантування екологічно безпечного природного середовища для життя і здоров'я населення, впровадження екологічно збалансованої системи природокористування та збереження природних екосистем.

Питання екологічної політики, правові, економічні, організаційні, політичні та інші аспекти вирішення екологічних проблем досліджувало чимало фахівців, зокрема В. Андрейцев, Н. Барбашова, Т. Гардашук, О. Ковтун, Т. Куценко, П. Лайко, О. Мостяєв, В. Пілюшенко, А. Толстоухов, М. Хилько, Ю. Шемшученко та інші

Необхідність регіональної політики зумовлена неоднорідністю забезпеченості країни в природно-географічному, ресурсному, економічному, соціальному, етнічному і політичному аспектах. Така неоднорідність, інтереси і особливості регіонів мають враховуватися під час розробки та проведення регіональної політики країни.

Метою будь-якої політики є формулювання і досягнення інтересів певних суб'єктів. Це відноситься і до регіональної політики, яка повинна полягати у максимальній і довгостроковій гармонізації інтересів держави і регіонів [1].

Регіональна політика – це сфера діяльності держави щодо управління політичним, економічним та соціальним розвитком окремих територій країни виходячи із загальнодержавних інтересів.

Регіональна політика – це соціально-економічна політика окремих регіонів, спрямована на реалізацію певних цілей і завдань, виходячи із внутрішніх потреб і наявних ресурсів [2; 178].

Головна мета державної регіональної політики сформульована як “створення умов для динамічного, збалансованого соціально-економічного розвитку України та її регіонів, підвищення рівня життя населення, забезпечення додержання гарантованих державою соціальних стандартів для кожного її громадянина незалежно від місця проживання, а також поглиблення процесів ринкової трансформації органів державної влади та органів місцевого самоврядування” [4].

Екологічна політика є однією із складових державної регіональної політики, яка ґрунтується на принципах сталого розвитку і спрямовується на створення екологічно безпечних умов життя населення, збереження та відтворення природних ресурсів країни.

Екологічна політика розглядається як суспільні відносини щодо збалансування екологічних та пов'язаних з ними інтересів учасників суспільних відносин [2].

Пріоритетне завдання регіональної екологічної політики – це за допомогою організаційно-економічних, нормативно-правових, науково-технічних і природоохоронних заходів сповільнити темпи погіршення стану природного середовища і забезпечити передумови для активізації природоохоронної діяльності зі стабілізації і поступового поліпшення екологічної ситуації в регіонах [5].

Аспекти екологічної політики України як складової державної регіональної політики не узгоджені з аспектами інших політик, унаслідок чого еколого-господарська система регіонів не збалансована. Нинішня система державного екологічного управління занадто централізована, недемократична і, по суті – відомча. Потенціал регіональних екологічних політик не розвивається і не підтримується. Отже, в Україні немає адекватної регіональної екологічної політики узгодженої з європейськими принципами.

Таким чином, удосконалення регіональної екологічної політики України повинне передбачати:

- розв'язання нагальних екологічних проблем у промислово розвинутих регіонах;
- проведення класифікації регіонів за рівнями техногенно-екологічних навантажень, створення банків геоінформаційних даних та карт техногенно-екологічних навантажень;
- оптимізацію процесів, швидкого розширення території міст;
- удосконалення планування територіальної структури міст, зменшення концентрації і навантаження промислових об'єктів на обмеженій території;
- припинення руйнування навколишнього природного середовища великих міст, скорочення площі зелених насаджень міст і зелених зон, зниження рівня забруднення водою, шумового та електромагнітного забруднення;
- підвищення ефективності функціонування системи водозабезпечення та водовідведення, модернізацію та реконструкцію очисних споруд населених пунктів, будівництво очисних споруд за новітніми технологіями;
- упровадження інструменту стратегічної екологічної оцінки регіональних планів і програм [6].

Отже, регіональна екологічна політика є невід'ємною складовою регіональної політики взагалі та національної екологічної політики зокрема. Соціально-економічний розвиток нашої країни відбувається без врахування її екологічної складової, оскільки вона ще не стала обов'язковою складовою розроблених в державі стратегій, національних, державних та регіональних цільових програм. В результаті, продовження соціально-економічних реформ у країні без врахування екологічного чинника і надалі буде призводити до послаблення екологічної політики та інституцій. Регіональна екологічна політика України потребує удосконалення та узгодження з європейськими принципами.

Література

1. В. Керецман. Проблеми формування регіональної політики та регіонального управління в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.univ.uzhgorod.ua/static/ndi/idurr/kerecman.doc
2. Дідківська Л.І., Головка Л.С. Державне регулювання економіки: Навч. посіб. – 5-те вид., стер. – К.: Знання, 2006. – 213 с
3. Ільченко Ю.Б. Поняття регіональної екологічної політики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtr_du/2010_1/files/DU110_09.pdf
4. Концепція державної регіональної політики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minregionbud.gov.ua>
5. Стеценко Т.О, Тищенко О.П.. Управління регіональною економікою, 2010
6. Стратегія екологічної політики України до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.u-e-p.eu/images/...ukraine/strategy-2007-environment.doc